

הסרט משמיץ את זכר חללי פטרה! טוענות משפחותיהם, ותובע נגד „חולות לוחם“

מאת קרובת אחד החללים

ני אחת מאלה שיצאו להילחם בי הצגת חולות לוחמים על בדיקולנוע ישראלי.

פטרה משכה אליה עשרה אנשים צעירים. פטרה אנשים צעירים הלכו אל סלע-אדום — ולא שבו ממנו.

שאלו אתם יושבי-קפה של-רחוב, או זא-טוטים, ואפילו מחוקי-משרות-כבודות ידענים גדולים בכל-מיני-עניינים: מה הם יודעים על פטרה? מה הם יודעים על קרובותיה?

כן, אולי הם ילמלו משהו על „טילים“ על „נוער טוב“, על „נוף פנטאסטי“ — אבל לא יותר מכך. כי לא רבים האנשים בארץ זו שלנו היודעים ממש מה הא פטרה, מי הם הלחי פטרה, ומה פירוש פרשת פטרה.

לא יודעים — משהו שלא פירסמו, מי שום שלא דיברו בפרשה, משהו שנמנעו מלגעת בענין רגיש כזה. נכתבו כמה רשי-מות אבל בעתונות, שאנשים קראו בהן בין חדשה מרעושה לבין דיווחים-משוק-הבורסה.

נכתבו שלושה ספרים על כמה מן הבהרי רים — ספרים נפלאים, שהגיעו בהדאי ל-רבים, אבל רבים הרבה יותר אינם אימרים דבר, מלבד קיבוץ דבריי-חברים אפיר ומע-ציב, שאינו מרתק כמו א ספ סיפורי-האי-מים הניצב ס מ לו על מדף הספרים; וב-דאי שאינו מחכים-ומלמדה לכתיבה כיו כמו הרומן הבסטלי הניצב על אותו מדף.

הסרט מסלף את דמותם של הלחי-פטרה, למרות שאין לו, לסרט, יומרה של שיחזור דוק מנטארי. אבל אני מאמינה שכל גישתי לענין אינה רק זו של קרובה, המבקשת לשמור על טוהר זכרם של ק מץ צעירים, אלא גם של אדם המשתדל להיות אובייק-טיבי, והרואה חיבה להתנגד לכל סילוף של פרשה לאומית.

חבורת הלחי-פטרה, כפי שהיא מתוארת בחולות לוחמים, מ רכבת מרקנדז-ת-באר, בעל הבאר, פירחה אתה, וגם — לתרופה — קיבוצניק וארכיאולוג. כמוכן שאי-אפשר למצוא סימוכין לחבורה דומה במציאת, משום שלפטרה לא הלכו אנשים מסוג זה. כל האנשים שהלכו לפטרה, עד אחד, היו סירים חתיקים, אוקביני-מולדתם-על-לשג-עון, אנשים בעלי עבר קרבי מפורא.

למה הם הלכו לפטרה? אי-אפשר להשיב על כך השובה אחת, קצרה ופסקנית. א לם אם נעיף מבט בכמה מן התיאורים שלהם, כפי שהופיעו בקבצי הזכרונות, יתכן ונוכל לקבל תמונה כלשהי על אישיותם. על צמי אונם לנוף, על יצר ההליכה שלהם.

הנה מכתב של אריק מגר, חלל המסע

„ואת מגילת-רורות קראת בסכיבה על פני ים-המלח? — לא? אני — כן !! ונוסף לזה, שני פרקים משיר השירים, יותר לא יספתי, שיר-השירים, כנראה, חשוב יותר להרגיש על היבשה, מאשר לקרוא בים.“

„ונוגה אש. ברקים וחסרת עננים כבדה, מול הרי-סדום, וזריחת שמש נחזרת כבעת מתן תורה עליידי משה רבנו, ראית? ושלוש טיפות-מים במדבר, שטעמן כי מראה שש יעלים — שתיית?“

ואילו רם פרגאי, מחללי המסע לפטרה בשנת 1957, כתב עוד בהיותו בן 14, כש-למד בבית-הספר כדורי:

„סמל כדורי הוא קלשון, חרמש, וביניהם התבור, התבור ניצב לנגד עיניך עם בוקר ועם ערב, בלכתך לכיתה, בצאתך לחופשה, ובחזרתך לעבודה — התבור, התום שבו קשרני אליה, כמו שנקשרתי בעבותות חזי קים לכדורי... לא רחוק מכדורי נראה הר קטן, בעל צורת אוכף, ועליו בית בו דד... מהר זה נראתה לנו הכינרת ממזרח והים התיכון במערב. בפנס הראשונה ראיי תי את שני הימים תוך הפניית ראשי. בסך

שהילך עליו ב-כמס-מים.

דן, שהיה אז נוהג להציא את ספרים, אנשי ה-חדשים מארצות ה-מסעות פחות מדי אותם למרומי של נוף הפראי מסביב, ולדגל את נשקם ל-

חבר, מתקופת הישיבה באילת, „אוהב נוף היה, המשוגע לנו, ביוחד קסם לו נוף הערבה, פת-

הרמאן, בנקיף הפראן, ונוכח בקעת הירח, הרגיש עצמו כאילו משוחרר מעול, כאילו נפלו ריחיים מעל צווארו. אחיר חדש היה ממלא את ריאותיו, ודם חדש — בעורקיו.

„אך לא רק אהב את הנוף, כי אם ידעו והכירו — הסיירות היתה טבועה בדמו, כי עין חוש ששי. הוא הינחה אותנו בכל אשר הלך — תמיד צעד בביטחה, כשהמפה רק עוזרת לו, ביודעו אל נכון כי חושו לא יכזיב.

„אהב ללכת, כשעיניו שקועות בהרי סלעים, ובמעמקי ואדיות, נוטות מטה לר-אות האם ייצאו מאובנים, חרסים, וכתוי-בות. את העבר הקדוש והנסתר ניסה ל-גלות. הגיאולוגיה שבה את ליבו.

„אחרי ימיו של טיני, אך נדמו התוחמים,

אריק מגר

עוד עשן מיתמר, ודן כבר בדרכו לארץ חדשה-תיקה זאת. לחזור צפונות, לגלות נסתרות. הוא משוטט ברחבי סיני, חוקר אורחות, נודד בדרכים שכף רגלו של אדם לא דרכה בהן...“

ולבסוף, משפט שיש בו, אולי, משמעות מיוחדת לגבי דרכו האחרונה: „כה עמוקה היתה השפעתם של מראות סיני על נפשו, וכה קסמו לו אפיקיה, שי בחוזרו — והנה נצטמקה לו הארץ, קצרו מרחבי הנוב בעיניו, והם לא יספקו את שאיפותיו...“

המסיפאית הקרבית

דן גלעד היה גיאולוג וארכיאולוג חיר בכי. הוא שגילה את „קניון הכתובות“ ליד ראס אל-נאקב.

על מרים מונדרר, הסטודנטית לרפואה, שנפלה במסע 1953, כתבו חברים:

„זוכר אני אותה יפה בשעת טיולים. טיול בגליל התחתון והעליון — טיול ארוך, יפה, אך קשה ומייגע... מן השמיים נל-חמו בנו. בדרך מסבחה, בואכה ראש-פינה, הותקפנו על-ידי גשם שוטף, ובאין מיסתור נאלצנו להמשיך, כשעתיים תמימות, חשו-פים לגשם הניתן. לאחר מכן, רובה של

דן גלעד

הכל צרה ארצנו וארוכה. אולם מה יפה... ויפה היא שבעתיים כאשר אתור אותה בי רגלי...“

ובמכתב אחר: „לפנינו נמצא הר אדיר עם מצוק מסוי נה. זהו הר הקפיצה. העליה עליו תלוזה מאד. אולם מה זה לעומת אותה עליה שגי עונית במכתש! והנה הצוק האחרון, ואנחנו למעלה. הנוף של העמק מפה הוא נפלא: ה-שדות פרושים לפניך כמו מרדב בשלל צבי-עים...“

ובמכתב אחר: „לא בכל מקום אפשר, אולם ישנם מקו-מות שזה ממש תענוג ללכת כך, יחף. לאו-דווקא בחולות; ללכת יחף בין סלעים בהרי ירושלים — זה טירוף, אולם לרדת ועלי-לות מצוקים — זה האידיאל בכלל... בי-הוריהר פשוט הרגשתי שעליתי יחף, כשי-אני מרגיש כל זיו אם הוא יציב או לא...“

„רגל ישק — לנוף!“

ואילו אצל דן גלעד, שהלך בראש חברי-רת הארבעה שנהרגו בדרך מפטרה בי-1957, לא נמצאו מכתבים שיכורי-נוף או ביטויים אחרים להתרגשות. טיפוס סגור היה, ורק כמה שכתבו עליו חברים, ניתן להבין את אהבתו למרחבים. וזה הסיפור

רם פרגאי

פטרה היא פרשה אלמונית לציבור שלנו. וזוהי פרשה הנוגעת מאד בחיי הציבור. אבל מסתבר כי מי שחשב כי שאירי את חללי-אדום באלמוניותם, ללא גלעד, טעה. כי נמצא גם נמצא ספי-סוף כלי-הביטוי שנועד לחשוף את הפרשה, להוציא לאור את סיפור השגעון הנפלא.

לא רשימת אבלים בתי-טור, ולא ספר צנוע ומבוזש, אלא מכשיר פירסום מושך יתרי, מרתק יותר, ועל-כיתרי-קלות: סרט. וסרט שנעשה על-פי כל סממניו של סרט קופה, נוסף לכל: סרט שיש בו תשעה קבין של דמיון מזרחי, ועיכוסים, ויירות למכביר. קראים לו חולות לוחמים.

וזהו השופר שנבחר לתקוע בו את שיר-ההלל לפרשת פטרה.

אני היא אחת מאלה שנחלצו בכאב ובי-זעם אמיתי להטיח אגרוף ול מר: לא! אחת מאלה שיצאו להילחם בהצגת חולות לוח-טים על בדי קולנוע ישראלי.

„יפה ונפלא והכוב...“

ני קרובתו של אחד החללים. אין זה חשוב מי מהם — כי רצה המקרת (ואילי אין זה מקרה!) כי הלחי-פטרה היו דומים איש לרעהו התפלא, גוע מיוחד, אנו, קרובי החללים, יודעים כי סיפור